

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH W ZSO W HELU SZKOŁA PODSTAWOWA.

Standardy to zbiór zasad, które stawiają ochronę dziecka w centrum działań i wartości organizacji i tym samym pomagają tworzyć bezpieczne, wolne od przemocy i przyjazne środowisko we wszystkich podmiotach działających na rzecz dzieci.

CELE:

1. Skuteczne przeciwdziałanie krzywdzeniu dzieci i wzmocnienie ich dążeniu do zapewnienia dzieciom bezpieczeństwa.
2. Zadbanie o to, żeby nie narażać dzieci na ryzyko krzywdzenia.
3. Wprowadzenie procedur, które pozwalają odpowiednio wcześniej zareagować w przypadku obaw o dobro dziecka lub zapobiegać krzywdzeniu dzieci, zanim dojdzie do eskalacji przemocy wobec nich – niezależnie od źródła i typu tej przemocy.

OCZEKIWANE REZULTATY:

1. Instytucja poprzez wprowadzenie zasad bezpiecznej rekrutacji dba o to, by wśród personelu nie było osób, które mogłyby zagrażać bezpieczeństwu dziecka.
2. Personel potrafi odpowiednio zareagować na podejrzenie krzywdzenia dziecka w placówce lub w rodzinie dzięki wdrożonym procedurom interwencji.
3. Dzięki ustalonym zasadom bezpiecznych relacji personel ma jasność, jakie są ramy profesjonalnej relacji z dzieckiem, a jakie zachowania – zarówno ze strony dorosłych wobec dzieci, jak i między dziećmi – są niedopuszczalne.
4. Personel jest przygotowany, by zidentyfikować sytuacje stwarzające ryzyko krzywdzenia dziecka oraz symptomy krzywdzenia, jak również opracować plan wsparcia dziecka krzywdzonego.

KORZYSCI WYNIKAJĄCE Z WDRAŻANIA STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNICH:

1. Instytucja poprzez wprowadzenie zasad bezpiecznej rekrutacji dba o to, by wśród personelu nie było osób, które mogłyby zagrażać bezpieczeństwu dziecka.

2. Personel potrafi odpowiednio zareagować na podejrzenie krzywdzenia dziecka w placówce lub w rodzinie dzięki wdrożonym procedurom interwencji.
3. Dzięki ustalonym zasadom bezpiecznych relacji personel ma jasność, jakie są ramy profesjonalnej relacji z dzieckiem, a jakie zachowania – zarówno ze strony dorosłych wobec dzieci, jak i między dziećmi – są niedopuszczalne.
4. Personel jest przygotowany, by zidentyfikować sytuacje stwarzające ryzyko krzywdzenia dziecka oraz symptomy krzywdzenia, jak również opracować plan wsparcia dziecka krzywdzonego.

Przemoc w rodzinie - definicja, rodzaje, mechanizmy

W Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm. oraz z 2023 r. poz. 289 i 535) przemoc domowa jest definiowana następująco:

Art. 2. przemoc w rodzinie

Objaśnienie pojęć ustawowych

1.

Ilekoć w ustawie jest mowa o:

1)przemocy domowej – należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej;

Z krzywdzeniem dziecka mamy do czynienia wtedy, gdy doświadcza ono:

- przemocy fizycznej,
- przemocy psychicznej (emocjonalnej),
- przemocy seksualnej (wykorzystywania seksualnego),
- zaniedbywania.

W wymienionych powyżej sytuacjach może dojść do zakłócenia optymalnego rozwoju dziecka, a nawet do jego zatrzymania.

Przemoc fizyczna to wszelkie celowe, intencjonalne działania wobec dziecka powodujące urazy na jego ciele np.: bicie, szarpanie, popychanie, rzucanie przedmiotami, itp.

Przemocą będzie również bicie dziecka „dla jego dobra”, „żeby się lepiej uczył”, „żeby się słuchał”, „żeby posprzątał”. To znaczy, że nawet, jeśli za zadaniem bólu kryje się intencja wsparcia lub przyspieszenia rozwoju dziecka mamy do czynienia z przemocą (istnieją bardziej skuteczne, nie krzywdzące metody, niż np. bicie, do zachęcenia dziecka by sprzątnęło pokój).

Przemoc emocjonalna to intencjonalne, nie zawierające aktów przemocy fizycznej zachowania dorosłych wobec dzieci, które powodują znaczące obniżenie możliwości prawidłowego rozwoju dziecka np.: wyzwiska, groźby, szantaż, straszenie, emocjonalne odrzucenie, nadmierne wymagania nieadekwatne do wieku i możliwości dziecka, niszczenie ważnych dla niego rzeczy lub zwierząt, nieposzanowanie granic prywatności, itp.

Szczególnie trwałe ślady pozostawia po sobie przemoc ze strony osób ważnych dla rozwoju dziecka, zwłaszcza rodziców. O ile dzieci dość szybko zdają sobie sprawę z odrębności fizycznej od rodziców, o tyle emocjonalnie są z nimi tożsame przez wiele lat. Krzywda płynąca z ich strony ma więc wielki wpływ na utrudnione formowanie się jego relacji z innymi ludźmi, obrazu siebie i wreszcie osobowości.

Wg Danya Glaser, z Instytutu Psychologii Klinicznej w Londynie do przejawów krzywdzenia psychicznego można zaliczyć:

1. Uczuciową niedostępność, brak reakcji emocjonalnej, zaniedbanie
  - opiekunowie są zaabsorbowani własnymi trudnościami, takimi jak: zaburzenia psychiczne (np. depresja poporodowa), własnym poczuciem krzywdy lub przytłaczającymi obowiązkami w pracy. Nie są w stanie zaspokoić potrzeb emocjonalnych dziecka sami, ani znaleźć innych sposobów ich zaspokojenia.
2. Przypisywanie dziecku negatywnych cech, błędna ocena dziecka
  - wrogość, oczernianie, odrzucanie, dziecko postrzegane jest jako zasługujące na takie traktowanie. Niektóre dzieci mogą zacząć wierzyć w przypisywany im wizerunek i wcielać go w życie.
3. Niekonsekwentne i niewłaściwe dla rozwoju dzieci interakcje
  - stawianie dziecku oczekiwań wykraczających poza możliwości na danym etapie rozwoju,
  - nadmierna opiekuńczość, ograniczenie poznawania i uczenia się,
  - narażenie na zawstydzające lub traumatyczne wydarzenia i interakcje
  - np. stawianie dziecka w sytuacji świadka przemocy domowej, próby samobójczej rodzica, rodzice ci często sami nie mają odpowiednich, pozytywnych doświadczeń i krzywdzą dzieci bezmyślnie.
4. Nie uznawanie lub lekceważenie indywidualności i odrębności dziecka
  - wykorzystywanie dziecka do zaspokojenia potrzeb psychologicznych rodzica,
  - nieumiejętność rozróżniania między rzeczywistością a życzeniami, oczekiwaniami dorosłego, może się to objawiać wywoływaniem przez dorosłego zaburzeń u dziecka.
5. Uniemożliwianie dziecku adaptacji społecznej
  - wspieranie postaw antyspołecznych np. przekupstwo, zaniedbanie psychiczne, nie zapewnienie odpowiedniej stymulacji poznawczej lub możliwości doświadczenia, uczenia się, może być to nakłanianie do czynów przestępczych lub izolowanie dziecka.

Wachlarz zachowań używanych przez dorosłych w celu skrzywdzenia dziecka jest ogromny. Może on zawierać również:

1. Nadużywanie pozycji przez rodziców – narzucanie ich woli, szantaż finansowy, negowanie osiągnięć dziecka, narzucanie swojej pomocy, manipulowanie relacjami dziecka z rodzeństwem.
2. Napaści werbalne – zniewagi, oskarżenia, wyzwiska, uszczypliwości, sarkazm, ironiczne żarciki, wysyłanie sprzecznych komunikatów.
3. Szantaż emocjonalny – wymuszanie posłuszeństwa pod groźbą naruszania wzajemnych relacji poprzez zdecydowane i brutalne stawianie warunków, żerowanie na empatii dziecka, wmawianie ofierze, że tylko ona jest w stanie zmienić sytuację, nagradzanie w zamian za podporządkowanie, sugerowanie choroby, zaburzeń emocjonalnych, stosowanie negatywnych porównań.
4. Rywalizowanie z dzieckiem – rodzic przekazuje dziecku komunikat, że w pewnych obszarach ma być od niego gorsze.
5. Wymaganie perfekcjonizmu – rodzice wymagają od dziecka spełnienia swoich, często wygórowanych oczekiwań i sumiennie rozliczają je z tego, dziecko nie ma prawa do błędów, a za porażki jest karane odebraniem uczuć.

Wykorzystanie seksualne to każde zachowanie osoby starszej i silniejszej, które prowadzi do jej seksualnego podniecenia i zaspokojenia kosztem dziecka np.: ekshibicjonizm, uwodzenie, świadome czynienie dziecka świadkiem aktów płciowych, zachęcanie do rozbierania się i do oglądania pornografii, dotykание miejsc intymnych lub zachęcanie do dotykania sprawcy, różne formy stosunku seksualnego, itp.

Ważna jest tu zwłaszcza intencja zaspokojenia własnych potrzeb sprawcy bez uwzględniania potrzeb i możliwości ofiary.

Zaniedbywanie to niezaspokajanie podstawowych potrzeb dziecka zarówno fizycznych, takich jak właściwe odżywianie, ubieranie, ochrona zdrowia, edukacja, jak i psychicznych jak poczucie bezpieczeństwa, doświadczania miłości i troski.

Dziecko zaniedbywane nie odbierając od ważnych dla siebie ludzi dostatecznej ilości sygnałów o ważności swoich potrzeb uczy się, że nie jest ważne i cenne. W ślad za tym mogą

iść dwojakie strategie zaradcze: wiara, że tak jest naprawdę i stopniowe wycofywanie się z wszelkiej aktywności lub uciążliwa dla otoczenia walka o dostrzeżenie (tzw. „lepkość”, agresywność lub „dziwność”).

ROZPOZNAWANIE PRZEMOCY WOBEC DZIECI. SYMPTOMY DZIECKA KRZYWDZONEGO.

Objawy sugerujące stosowanie wobec dziecka przemocy fizycznej:

Dane z wywiadu	Objawy somatyczne	Zachowanie
<ul style="list-style-type: none"> • Opóźnienie w udzielaniu pomocy w następstwie urazu • Brak świadków urazu • Niezgodność w opisie przebiegu wypadku w relacji dziecka i rodziców • W wywiadzie podobne „wypadki” • Brak zainteresowania rodziców dzieckiem • Postrzeganie dziecka przez rodziców jako upośledzonego fizycznie, umysłowo lub z innymi różnymi defektami • Niewyjaśniona absencja szkolna • Występowanie licznych i przewlekłych sytuacji stresorodnych w rodzinie • Brak wsparcia ze strony rodziny • Rodzice okazują brak zaufania 	<ul style="list-style-type: none"> • Objawy urazów tkanek miękkich na twarzy, policzkach, pośladkach, wargach, karku, udach, tułowiu • Liczne uszkodzenia skóry o charakterystycznym kształcie i układzie w zależności od rodzaju urazu • Wygląd uszkodzeń nieadekwatny do opisywanego wypadku (rodzaju) urazu • Siniaki, pręgi po uderzeniach w różnych stadiach gojenia się • Ślady po oparzeniach na stopach, dłoniach, na karku, pośladkach, okolicy narządów płciowych, symetrycznie i z ostro ograniczonym brzegiem • Złamania, skręcenia niezgodne z opisywanym wypadkiem (urazem) • Skaleczenia ust, warg, dziąseł, oczu • Wyłysienie plackowate skóry głowy (ślady po wyrwanych włosach) • Obrzęki w okolicy brzucha, wymioty • Ślady uderzeń wskazujące na bicie przez dorosłych • Obecność uszkodzeń skóry po weekendach i nieobecnościach w szkole • Ślady uderzeń sznurkiem 	<ul style="list-style-type: none"> • Unikanie fizycznych kontaktów z dorosłymi • Uczucia nieadekwatne do wieku • Zachowania ekstremalne (agresja, izolacja) • Wyrażanie lęku przed rodzicami, opisywanie przebiegu urazu przez rodziców • Niechęć do powrotu do domu • Niska samoocena • Noszenie ubrań zakrywających kończyny górne i dolne nawet w upalne dni

Objawy sugerujące na stosowanie wobec dziecka przemocy emocjonalnej:

Dane z wywiadu	Objawy somatyczne	Zachowanie
<ul style="list-style-type: none"> Rodzice ignorują (izolują) bagatelizują (odrzucają), robią „kozła ofiarnego” z dziecka Oczekiwania rodziców są nieodpowiednie do wieku i rozwoju dziecka Istnienie w przeszłości epizodów fizycznej przemocy i maltretowania. Rodzice postrzegają swe dziecko jako „odmienne” 	<ul style="list-style-type: none"> Zwykle nie występują żadne objawy Opóźnienie wzrastania i rozwoju Zaburzenia mowy Objawy fizycznego maltretowania 	<ul style="list-style-type: none"> Niska samoocena Ssanie palca, kołysanie się, moczenie nocne Zachowania „dorosłe” (opiekowanie się rodzeństwem) Zachowanie antyspołeczne Opóźnienie rozwoju emocjonalnego i intelektualnego Zachowanie ekstremalne (agresja, uległość) Próby samobójcze lub ich demonstrowanie

Objawy sugerujące na zaniedbywanie dziecka:

Dane z wywiadu	Objawy somatyczne	Zachowanie
<ul style="list-style-type: none"> duża absencja szkolna częste wizyty w gabinecie medycznym z powodu niespecyficzných dolegliwości nieodpowiednia opieka nad dzieckiem przez długi czas i w sytuacjach zagrożenia częste zamykanie domu przed dzieckiem brak zainteresowania rodziców zdrowiem dziecka i zaleceniami lekarskimi brak posiłku przez całą dobę niski standard mieszkania, brud, obecność różnych owadów, hazard nadużywanie przez członków rodziny alkoholu lub używanie narkotyków 	<ul style="list-style-type: none"> głód, odwodnienie zaniedbanie w zakresie higieny ciała próchnica zębów, zły stan higieny jamy ustnej nieodpowiednie do pogody i rozmiarów ciała dziecka ubranie, odzież brudna, stale noszona stałe zmęczenie, apatia niezaspokojone potrzeby fizyczne, zdrowotne zarażenia pasożytami, wszawica liczne uszkodzenia skóry, owrzodzenia 	<ul style="list-style-type: none"> wczesne przychodzenie i późne wychodzenie ze szkoły częste zasypianie w klasie prośenie o jedzenie lub jego kradzież zachowania zbliżone do dorosłych, „pseudodojrzałość” (opiekowanie się rodzeństwem), zachowania przestępcze używanie alkoholu i narkotyków

Objawy sugerujące na stosowanie wobec dziecka przemocy seksualnej w wieku 5-12 lat:

wiek 5-12 lat	powyżej 12 lat
<ul style="list-style-type: none"> • odczuwają dyskomfort podczas chodzenia, pokazują to, • mają chroniczne dolegliwości, np. bóle głowy, brzucha • cierpią z powodu zaburzeń jedzenia, anoreksji czy bulimii, • obsesyjnie mówią lub piszą o sprawach seksu, • próbują wykorzystać seksualnie inne dzieci, • zachowują się seksualnie nieodpowiedni sposób wobec dorosłych, • podejmują rodzicielską rolę w domu, zdają się wtedy starsze niż są w rzeczywistości (ofiary kazirodztwa), • rysują wyraźnie seksualne obrazki przedstawiające akty nadużyć, • mają pieniądze z niewiadomych źródeł, • są niechętni wobec rozbierania się na lekcjach gimnastyki, • stają się pełne obaw lub odmawiają widzenia się z określonymi dorosłymi, bez wyraźnie widocznego powodu, pokazują, że nie lubią określonej opiekunki, krewnego czy innego dorosłego, • znajdują setki wymówek, aby nie iść do własnego domu lub domu przyjaciela po szkole (miejsca, gdzie może mieć miejsce nadużycie), • mówią, że są niedobre, nieprzyzwoite, zepsute, • mają negatywny obraz siebie, „okaleczone ja”, • sugerują, że mają tajemnicę, o której nie mogą powiedzieć, • pytają, czy dotrzyma się tajemnicy, jeśli coś powiedzą, • zdają się utrzymywać w sekrecie coś, co je martwi, • mówią, że ich przyjaciel ma problem, • zaczynają kłamać, kraść, ewidentnie oszukiwać w nadziei bycia 	<ul style="list-style-type: none"> • ciąża, • cierpią z powodu zaburzeń jedzenia, anoreksji czy bulimii, • mają chroniczne dolegliwości, takie jak bóle żołądka czy bóle głowy, • obawiają się rozebrać na lekcjach wychowania fizycznego, • przybierają rolę rodzicielską do tego stopnia, że wyłącznie one gotują, sprzątają, opiekują się dziećmi i dbają o zaspokojenie potrzeb wszystkich członków rodziny oprócz własnych (ofiary kazirodztwa), • nie wolno wychodzić im na randki czy otaczać się przyjaciółmi, • są kusicielskie, uwodzące wobec innych, • wykorzystują seksualnie inne dzieci, rodzeństwo, przyjaciół, • zachowują się w seksualnie nieodpowiedni sposób wobec dorosłych, • mają pieniądze z niewyjaśnionych źródeł, • są pełne obaw wobec określonych osób, krewnych, przyjaciół, znajdują wymówki, by nie iść do domu lub w określone miejsce, • mają „przyjaciela, który ma problem” i w ten sposób mówią o nadużyciach, • pokazują nienawiść wobec siebie, „uszkodzone ja” • doświadczają utraty pamięci, • nie są w stanie się skoncentrować, zdają się być „we własnym świecie”, • mają powtarzające się koszmary nocne, boją się ciemności, • są wycofane, izolują się, nadmiernie obawiają się • są depresyjne, • mają myśli samobójcze, • używają narkotyków i/lub alkoholu, • prezentują wybuchy złości, irytacji, • uciekają z domu • prezentują nagle zmiany w zwyczajach

<p>przyłapanym,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wracają do zachowań charakterystycznych dla młodszych dzieci (regresja): ssanie kciuka, otaczanie się porzuconymi wcześniej maskotkami, • zaczynają się na powrót moczyć, • prezentują nagłe, niewytłumaczalne zmiany w zachowaniu, tj. agresja, czy wycofanie, • -mają przerażające sny, • stają się silnie depresyjne, podejmują nawet próby samobójcze 	<p>szkolnych, w pracy; zaczynają wagarować.</p>
---	---

STANDARD I

POLITYKA OCHRONY DZIECI PRZED KRZYWDZENIEM

1. Polityka dotyczy całego personelu (pracowników pedagogicznych i niepedagogicznych, stażystów, praktykantów).
2. **Pracownikiem** ZSO w Helu jest każda osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, umowy o dzieło, umowy zlecenia.
3. **Dzieckiem** jest każda osoba do ukończenia 18 roku życia.
4. **Opiekun** dziecka to osoba uprawniona do reprezentacji dziecka i stanowieniu o nim (rodzic, opiekun prawny).
5. **Organ zarządzający szkołą** zatwierdza politykę a za jej wdrażanie i nadzorowanie odpowiada dyrektor szkoły.
6. **Dyrektor szkoły** wyznacza koordynatora Standardów Ochrony Małoletnich oraz powołuje Szkolny Zespół Interwencyjny.
7. Polityka ochrony dzieci jasno i kompleksowo określa:
  - zasady bezpiecznej rekrutacji personelu,
  - sposób reagowania w organizacji/instytucji na przypadki podejrzenia, że dziecko doświadcza krzywdzenia,
  - zasady bezpiecznych relacji personel-dziecko i dziecko–dziecko.

8. Polityka jest opublikowana i szeroko promowana wśród całego personelu, rodziców i dzieci, a poszczególne grupy są z nią aktywnie zapoznawane poprzez działania edukacyjne i informacyjne.
9. Pracownicy szkoły posiadają wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci.
10. Pracownicy szkoły monitorują sytuację i samopoczucie dziecka poprzez obserwacje, rozmowy z dzieckiem, rodzicami/opiekunami prawnymi, innymi pracownikami szkoły oraz instytucjami wspomagającymi ochronę dziecka. Dbają o jego dobrostan.
11. Dodatkowo pracownicy pedagogiczni, do oceny ryzyka stosują algorytm postępowania – zał. nr 1 – KWESTIONARIUSZ I ALGORYTM dla dzieci w wieku powyżej 9 lat.

STANDARD II

PERSONEL: szkoła monitoruje, edukuje i angażuje swoich pracowników w celu zapobiegania krzywdzeniu dzieci.

Standardy podstawowe:

1. W ramach rekrutacji pracowników szkoły prowadzona jest ocena przygotowania kandydatów do pracy z dziećmi oraz sprawdzane są ich referencje
2. Szkoła uzyskuje o każdym pracowniku dane z Rejestru Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym oraz informacje z Krajowego Rejestru Karnego i rejestrów karalności państw trzecich w zakresie określonych przestępstw (lub odpowiadających im czynów zabronionych w przepisach prawa obcego) lub w przypadkach prawem wskazanych oświadczenia o niekaralności¹.
3. Określone są zasady bezpiecznych relacji pracowników szkoły z dziećmi, wskazujące, jakie zachowania w organizacji są niedozwolone, a jakie pożądane w kontakcie z dzieckiem:
  - a. pracownicy dbają o bezpieczeństwo dzieci podczas pobytu w szkole, monitorują sytuację i dobrostan dziecka.

- b. Wychowawcy i nauczyciele przekazują uczniom wiedzę o zasadach bezpiecznych relacji między ludźmi z uwzględnieniem praw dziecka.
  - c. Pracownicy podejmują działania wychowawcze mające na celu kształtowanie prawidłowych postaw – wyrażanie emocji w sposób niekrzywdzący innych, niwelowanie zachowań agresywnych, promowanie zasad „dobrego wychowania”.
  - d. Bezpośredni kontakt z dzieckiem oparty jest na poszanowaniu praw dziecka z zachowaniem jego intymności.
  - e. Przedstawiciele firm i instytucji mający kontakt z dziećmi (teatrzyki, koncerty, wycieczki) są sprawdzani pod względem wiarygodności.
  - f. Podczas spacerów, wycieczek nauczyciele nie dopuszczają do kontaktów dzieci z osobami obcymi. Szczegółowe zasady określa regulamin wycieczek szkolnych, harmonogram dyżurów, statut szkoły.
  - g. Opiekunowie informują w formie pisemnej szkołę o osobach upoważnionych do odbioru dziecka – dane osobowe osób odbierających są sprawdzane przez nauczycieli.
  - h. Relacje dziecko-rodzic poddawane są obserwacji nauczyciela pod kątem krzywdzenia.
  - i. Uczniowie są zapoznawani z zasadami bezpiecznego kontaktu z osobami obcymi.
  - j. Dzieci zapoznawane są z tym, jakie zachowania są niedozwolone między dzieckiem, a osobą dorosłą – zał. nr 2 scenariusz zajęć warsztatowych „ZŁY DOTYK”.
4. Szkoła zapewnia swoim pracownikom podstawową edukację na temat ochrony dzieci przed krzywdzeniem i pomocy dzieciom w sytuacjach zagrożenia, w zakresie:
- rozpoznawania symptomów krzywdzenia dzieci,
  - procedur interwencji w przypadku podejrzeń krzywdzenia – zał nr 3 Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dzieci.
  - odpowiedzialności prawnej pracowników placówki, zobowiązanych do podejmowania interwencji
  - procedury „Niebieskie Karty”²² - współpraca z MZI oraz grupą diagnostyczno-pomocową.

Standardy uzupełniające:

1. Wszyscy pracownicy pedagogiczni są przygotowani, by edukować:
  - dzieci na temat ochrony przed przemocą i wykorzystywaniem,

· opiekunów dzieci na temat wychowania dzieci bez przemocy oraz chronienia ich przed przemocą i wykorzystywaniem – zał. nr 4 INNOWACJA „JAK TO JEST DZIŚ BYĆ RODZICEM? Wyzwania, obowiązki.

2. Pracownicy pedagogiczni dysponują materiałami psychoedukacyjnymi dla dzieci i dla rodziców oraz aktywnie je wykorzystują.

¹ Od 15 lutego 2024 roku w związku z wejściem w życie przepisów ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1606), którą zmieniono ustawę z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 1304 z późn. zm.), która od wskazanej daty będzie nosiła nazwę: Ustawa o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich, poza obowiązkiem sprawdzenia osoby w Rejestrze Sprawców Przystępstw na Tle Seksualnym – organizacje/institucje będą zobowiązane do weryfikowania niekaralności swoich pracowników i współpracowników.

² Dotyczy organizacji/institucji, które zgodnie z przepisami obowiązującego prawa realizują procedurę „Niebieskie karty”: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia.

STANDARD III

PROCEDURY: w szkole funkcjonują procedury zgłaszania podejrzenia oraz podejmowania interwencji w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dziecka.

1. Szkoła posiada procedury, które określają krok po kroku, jakie działanie należy podjąć w sytuacji krzywdzenia dziecka lub zagrożenia jego bezpieczeństwa ze strony personelu organizacji, członków rodziny, rówieśników i osób obcych - zał nr 3 Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dzieci., zał. nr 5 Procedury bezpieczeństwa w ZSO w Helu– postępowanie w sytuacjach trudnych.
2. Szkoła dysponuje danymi kontaktowymi lokalnych instytucji i organizacji, które zajmują się interwencją i pomocą w sytuacjach krzywdzenia dzieci (policja, sąd rodzinny, centrum interwencji kryzysowej, ośrodek pomocy społecznej, placówki ochrony zdrowia) oraz zapewnia do nich dostęp wszystkim pracownikom.
3. W szkole wyeksponowane są informacje dla dzieci na temat możliwości uzyskania pomocy w trudnej sytuacji, w tym numery bezpłatnych telefonów zaufania dla dzieci i młodzieży – zał. nr 6 – wdrożenie w pracę interwencyjną aplikacji RESOL.

4. W przypadku podejrzeń pracownika szkoły (na podstawie własnych obserwacji, informacji uzyskanych od dziecka lub innych informacji, że dziecko jest krzywdzone), ma on obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji koordynatorowi (lub/i wychowawcy, psychologowi, wicedyrektorowi, dyrektorowi szkoły), który zwołuje Szkolny Zespół Interwencyjny i dokonuje oceny sytuacji dziecka.
5. Zespół przeprowadza analizę uzyskanych informacji w celu określenia stopnia zagrożenia bezpieczeństwa dziecka i podejmuje odpowiednie kroki adekwatne do sytuacji.

STANDARD IV – MONITORING

Szkoła monitoruje i okresowo weryfikuje zgodność prowadzonych działań z przyjętymi Standardami ochrony dzieci.

1. Dyrektor szkoły współpracuje z osobą odpowiedzialną za realizację Standardów Ochrony Małoletnich w szkole, która odpowiedzialna jest za monitorowanie realizacji Standardów, za reagowanie na sygnały naruszenia Standardów oraz zaproponowanie zmian w Standardach.
2. Koordynator przeprowadza wśród pracowników placówki, raz na rok, ankietę monitorującą poziom realizacji Standardów - zał. nr 7 Ankieta – Monitoring Standardów.
3. Koordynator dokonuje opracowania wypełnionych przez pracowników placówki ankiet. Sporządza na tej podstawie wnioski z monitoringu, który następnie przekazuje Dyrektorowi Szkoły i Radzie Pedagogicznej.
4. Dyrektor w porozumieniu z Radą Pedagogiczną wprowadza do Standardów niezbędne

zmiany i ogłasza pracownikom szkoły oraz rodzicom nowe zapisy w Standardach Ochrony Małoletnich przed Krzywdzeniem.

Przepisy końcowe

1. Standardy Ochrony Małoletnich wchodzi w życie z dniem ich ogłoszenia.
2. Ogłoszenie następuje w sposób dostępny dla pracowników szkoły i rodziców poprzez zapoznanie z treścią dokumentu podczas posiedzenia Rady Pedagogicznej, zebrania z rodzicami oraz zamieszczenia dokumentu na stronie internetowej szkoły – zał. nr 8.

